

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy**

Bydgoszcz, dnia.... kwietnia 2011 r.

**Pani
Joanna Wojciechowska
Prezes
Sądu Rejonowego
w Tucholi**

P/10/008

LBY- 4100-02-01/2011

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy przeprowadziła w Sądzie Rejonowym w Tucholi, zwanym w dalszej treści „Sądem”, kontrolę wykonania przez Sąd budżetu państwa w 2010 r. cz. 15/01 – Ministerstwo Sprawiedliwości i cz. 15/02 do 15/12 Sądy apelacyjne.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym w dniu 1 kwietnia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Prezes niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie z zastrzeżeniami wykonanie przez Sąd budżetu państwa w 2010 r.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące ustalenia kontroli i oceny cząstkowe.

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie dochodów budżetowych.

Zrealizowane dochody Sądu w 2010 r. wyniosły 2.293,9 tys. zł, tj. 103,1% budżetu po zmianach. W porównaniu do 2009 r. były one wyższe o 54,0 tys. zł, tj. o 2,0%. Największy udział w zrealizowanych dochodach stanowiły wpływy z różnych opłat (§ 0690) – 1.735,9 tys. zł, 96,4 % dochodów ogółem. W 2010 r. przypisane należności z tytułu dochodów

¹ Dz. U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1701, ze zm.

wyniosły 2.995,9 tys. zł, z tego należności sądowe stanowiły kwotę 1.676,2 tys. zł. Do budżetu przekazano je terminowo i w należnej wysokości, zgodnie z § 13 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 stycznia 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia gospodarki finansowej i działalności inwestycyjnej sądów powszechnych², zwanym dalej „rozporządzeniem z dnia 11 stycznia 2008 r.”

Stan zaległości netto z tytułu dochodów budżetowych na 31 grudnia 2010 r. wynoszący 702,0 tys. zł stanowiły wyłącznie należności sądowe: grzywny, opłaty cywilne, opłaty karne oraz opłaty i koszty w sprawach nieletnich. Stan tych zaległości zwiększył się o 118,0 tys. zł (20,2%) w porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2009 r. wynoszącego 583,9 tys. zł.

Badanie 26 należności, w tym zaległości, o wartości 82,0 tys. zł (3,6% ogółu dochodów) wykazało, że przypisano je w wysokościach zgodnych z zarządzeniami wykonania wyroków, a przy ich dochodzeniu prowadzono działania zgodne z przepisami ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy³.

1.1. Sąd posiadał na dzień 31 grudnia 2010 r. depozyty w kwocie 1.018,0 tys. zł, natomiast ich obroty w ciągu 2010 r. wyniosły 2.690,6 tys. zł. Analiza 19 sum depozytowych o wartości 343,0 tys. zł stanowiących 12,7% obrotów wykazała, że przyjmowano je zgodnie z obowiązującymi przepisami.

2. NIK pozytywnie z zastrzeżeniami ocenia wykonanie wydatków Sądu.

W planie finansowym Sądu na 2010 r. ustalono wydatki zgodnie z ustawą budżetową w wysokości 5.906,0 tys. zł. Planowane wydatki odniesione zostały do zadań, podzadań i działań w ramach układu budżetu zadaniowego. W ciągu 2010 r. plan finansowy Sądu zmieniano 28 – krotnie, zmniejszając wielkość wydatków o kwotę 152,0 tys. zł (3,0%) do łącznej wysokości 5.753,6 tys. zł.

Analiza wydatków w stosunku do planu finansowego wykazała, że w trakcie roku budżetowego dokonywano ich w kwotach przekraczających limity dla poszczególnych podziałek klasyfikacji budżetowej ustalone w planie finansowym, czym naruszono art. 162 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴, zwanej dalej „ustawą o finansach publicznych”. Przekroczeń wydatków dokonano w 7 paragrafach klasyfikacji budżetowej (4170, 4270, 4260, 4300, 4430, 4440 i 4750) na łączną kwotę 86.603,80 zł. m.in.

² Dz. U. Nr 11, poz. 69

³ Dz. U. Nr 90, poz. 557 ze zm.

⁴ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

w § 4750, według stanu na dzień 2 czerwca 2010 r., zrealizowano wydatki w kwocie 68.655,94 zł o 5.633,36 zł przekraczające ich planowaną wielkość (62.000 zł). Jednocześnie w dniu 2 czerwca 2010 r. dokonano następnego wydatku w kwocie 1.022,58 zł na zakup materiałów biurowych (na podstawie faktury nr 3041 z dnia 24 maja 2010 r.) zwiększając przekroczenie limitu wydatków do kwoty 6.655,94 zł. Na 7 przekroczeń wydatków, 6 wystąpiło w miesiącu grudniu 2010 r., np. w § 4300 w dniu 22 grudnia 2010 r. przekroczone limit wydatków (175.000 zł) o 6.112,78 zł, natomiast w dniu 30 grudnia 2010 r. o 30.898,75 zł (w tym kwota 19.266,24 zł stanowiła wydatek na zakup systemu prawnego LEX). Sąd po dokonaniu tych wydatków otrzymał decyzje Dyrektora Sądu Okręgowego w Bydgoszczy (dysponenta II stopnia), zatwierdzające zmiany w planie finansowym pomiędzy paragrafami przez co nie przekroczone planu wydatków za cały 2010 r. w tych paragrafach, jednakże zatwierdzone zmiany planu na dzień 31 grudnia 2010 r. otrzymano już po upływie roku budżetowego – w dniu 10 stycznia 2011 r.

Odpowiedzialnym za przekroczenia ww. wydatków, stosownie do art. 179 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych⁵ był Prezes jako organ kierujący gospodarką finansową Sądu Rejonowego.

Wykonanie wydatków Sądu w 2010 r. w kwocie 5.744,8 tys. zł (99,8 % budżetu po zmianach) było niższe o 125,7 tys. zł, tj. o 2,1 % w stosunku do wykonania wydatków w 2009 r. w kwocie 5.870,5 tys. zł. Niewykorzystane środki budżetowe w 2010 r. w kwocie 8,9 tys. zł Sąd terminowo zwrócił na rachunek Sądu Okręgowego w Bydgoszczy.

Kontrola 72 wydatków o łącznej wartości 402,6 tys. zł (7,0% ogółu wydatków w 2010 r.) wykazała, że zrealizowane one zostały na zakup towarów i usług zgodnie z art. 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych, tj. w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, w sposób umożliwiający terminową realizację zadań oraz w wysokościach i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Stan zobowiązań ogółem na dzień 31 grudnia 2010 r. wyniósł 252,0 tys. zł (w całości niewymagalnych) i w porównaniu do roku poprzedniego (258,3 tys. zł) był niższy o 6,4 tys. zł (2,5%). Zobowiązania dotyczyły głównie dodatkowego wynagrodzenia rocznego (99,6% ogółu zobowiązań) za 2010 r.

2.1. Największy udział w strukturze wydatków Sądu miały wydatki na wynagrodzenia (§ 4010, § 4030 i § 4040) wraz z pochodnymi od wynagrodzeń (§ 4110, § 4120) w kwocie

⁵ Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.

3.465,9 tys. zł i stanowiły 60,3% wydatków ogółem. Wydatki na wynagrodzenia, w poszczególnych statusach zatrudnienia, nie przekroczyły określonego w planie finansowym (po zmianach) limitu. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (4.555,92 zł) w porównaniu do 2009 r. wzrosło o 2,4%. Przeciętne zatrudnienie na dzień 31 grudnia 2010 r. wyniosło 56,25 etatów i było takie same jak na dzień 31 grudnia 2009 r., przy czym zatrudnienie sędziów nie przekraczało limitu zatrudnienia.

3. Najwyższa Izba Kontroli, w oparciu o wylosowane metodą monetarną MUS (przy zastosowaniu narzędzia informatycznego „Pomocnik Kontrolera PK-5”), 94 dowody/zapisy księgowe o łącznej wartości 545,8 tys. zł (stanowiącej 9,5% wydatków ogółem), w tym 10 dowodów/zapisów dobranych celowo w wyniku przeglądu analitycznego „FK-skan” opiniuje pozytywnie z zastrzeżeniami skuteczność systemu księgowości i kontroli finansowej (zgodność) oraz pozytywnie opiniuje poprawność i rzetelność ksiąg rachunkowych (wiarygodność).

3.1. W wyniku badania zgodności, tj. poprawności formalnej dowodów oraz zapisów księgowych w badanej próbie stwierdzono nieprawidłowości w 2 zapisach księgowych o łącznej wartości 2.894,93 zł (0,5% wartości badanych dowodów). Błędy te polegały na wprowadzeniu do zapisów księgowych daty dokumentu i operacji gospodarczej niezgodnej z dowodem księgowym (fakturą), czym naruszono art. 23 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁶, zwanej dalej „ustawą o rachunkowości”.

3.2. Badana próba dowodów/zapisów księgowych nie wykazała nieprawidłowości wpływających na sprawozdawczość budżetową.

3.3. W zakresie wiarygodności ksiąg rachunkowych, kontrola transakcji pod kątem prawidłowości: wartości transakcji, okresu księgowania, kont syntetycznych, kont analitycznych w podziałkach klasyfikacji budżetowej; nie wykazała nieprawidłowości. Badane transakcje ujęte zostały we właściwych okresach sprawozdawczych.

4. Pozytywnie ocenia się stosowany w Sądzie system rachunkowości i kontroli wewnętrznej, który zgodny był z wymogami ustawy o rachunkowości. W zakresie użytkowanego systemu księgowości komputerowej „OrCom+”, NIK zwraca uwagę na to, że do dnia 7 grudnia 2010 r. nie były na bieżąco, (przed sporządzeniem sprawozdania), zatwierdzane zapisy księgowe pozostające w buforze i system nie wymuszał zamykania miesięcy bezpośrednio po przyjęciu sprawozdania przez Sąd Okręgowy w Bydgoszcy (otwarte mogły

⁶ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

być dłużej niż 2 miesiące), co było niezgodne z art. 23 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Nie miało to jednak wpływu na dane wykazane w sprawozdaniach budżetowych.

5. W Sądzie w 2010 r. nie było obowiązku przeprowadzenia spisu z natury rzeczowych składników majątkowych, a przeprowadzona zgodnie z art. 26 ust. 1 i 3 ustawy o rachunkowości inwentaryzacja w drodze uzgodnienia sald i weryfikacji aktywów i pasywów nie wykazała niezgodności.

6. NIK pozytywnie ocenia prawidłowość i rzetelność rocznych sprawozdań budżetowych.

Wszystkie sprawozdania (miesięczne, kwartalne i roczne) sporządzone zostały i przekazane do dysponenta II stopnia w terminach zgodnych z przepisami rozporządzenia z dnia 11 stycznia 2008 r. Sprawozdania za okres od początku roku do 31 grudnia 2010 r. (Rb-23, Rb-27, Rb-28 oraz Rb-N i Rb-Z) zostały sporządzone zgodnie z danymi zawartymi w ewidencji księgowej Sądu.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań organizacyjnych w celu wyeliminowania przekraczania w trakcie roku budżetowego wydatków ponad limit ustalony w planie finansowym.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Prezes w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani Prezes prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.